

Lupp-undersökningen 2017 i jämförelse med SOM-undersökningarna 2017

Arbetsrapport februari 2019

Göteborgsregionen (GR) består av 13 kommuner som har valt att jobba tillsammans. Vi driver utvecklingsprojekt, har myndighetsuppdrag, forskar, ordnar utbildningar och är storstadsregionens röst i Västsverige, bland mycket annat. I våra nätverk träffas politiker och tjänstepersoner för att utbyta erfarenheter, bolla idéer och besluta om gemensamma satsningar. Allt för att regionens en miljon invånare ska få ett så bra liv som möjligt.

Göteborgsregionen 2018
FoU i Väst
Box 5073, 402 22 Göteborg
gr@goteborgsregionen.se
www.goteborgsregionen.se
Författare: Linn Annerstedt
(Göteborgsregionen), Åsa Nilsson
(Göteborgs-regionen), Annika
Bergström (SOM-institutet)

Innehåll

Lupp-undersökningen 2017 i jämförelse med SOM-undersökningarna 2017	4
Bakgrund och syfte	4
Om Lupp i Göteborgsregionen.....	4
Om SOM-undersökningarna.....	5
Jämförbarheten mellan Lupp- och SOM-undersökningarna	5
Genomförande och svarsperiod	6
Lupp	6
SOM.....	6
Svarsfrekvens och representativitet.....	6
Lupp	6
SOM.....	7
Mätteknik beträffande aktiviteter och vanor	7
Resultat: Fritid	8
Föreningsmedlemskap.....	8
Regelbunden träning	8
Vistas i naturen	8
Biblioteksbesök	8
Museibesök	9
Går på match/idrottsevenemang.....	9
Inställning till fritidsutbudet för unga.....	9
Resultat: Politik och samhälle	10
Intresse för politik.....	10
Möjlighet att påverka.....	10
Förtroende för politiker.....	10
Förtroende för vuxna och mellanmänsklig tillit.....	10
Resultat: Hälsa och livstillfredsställelse.....	11
Hälsa.....	11
Livstillfredsställelse.....	11
Sammanfattning.....	12
Referenser.....	13
Bilaga: Resultatdiagram	13

Lupp-undersökningen 2017 i jämförelse med SOM-undersökningarna 2017

Bakgrund och syfte

Syftet med denna rapport är att belysa likheter och skillnader mellan ungdomars och vuxnas livssituation, levnadsvanor och uppfattningar utifrån två enkätundersökningar. Det handlar dels om Lupp-undersökningen, som är riktad till ungdomar i årskurs 8 och i gymnasiets årskurs 2, dels om SOM-undersökningen, som är riktad till den vuxna befolkningen 16–85 år.

Utgångspunkten för jämförelsen är genomförandet av Lupp 2017 i nio av Göteborgsregionens kommuner: Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Mölndal, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. För att sätta in resultaten från ungdomsenkäten i ett vidare perspektiv vill vi jämföra dem med resultaten från en liknande ämnesbred enkätundersökning riktad till den vuxna befolkningen.

Dataunderlaget från den västsvenska SOM-undersökningen är, utifrån rapportens syfte, avgränsat till de nio GR-kommuner som genomförde Lupp 2017. Resultat från den nationella SOM-undersökningen ingår som en referenspunkt, för att även kunna jämföra med hela den svenska befolkningen.

Jämförelserna görs mellan Lupp-undersökningens två åldersgrupper, årskurs 8 och gymnasiets år 2, och två åldersgrupper i SOM-undersökningen: unga vuxna 16–25 år och den övriga äldre befolkningen 26–85 år. Dessa totalt fyra åldersgrupper redovisas var för sig. Den yngre SOM-gruppen inkluderar alltså både gymnasieungdomar och något äldre ungdomar och unga vuxna, i syfte att erhålla ett större svarsunderlag (se vidare nedan).

För att även kunna jämföra skillnader och likheter mellan könen hos Lupp-undersökningens ungdomar med SOM-undersökningens svarspersoner särredovisas resultaten så långt som möjligt för tjejer/kvinnor och killar/män. Det är dock inte möjligt för den till antalet begränsade svarsgrupp av unga vuxna i det västsvenska SOM-underlaget. Det ska noteras att svarsunderlaget i några fall är begränsat även för den redovisade svarsgruppen unga vuxna i den nationella SOM-undersökningen (se vidare nedan).

Resultatjämförelsen i den här rapporten är begränsad till 13 enkätfrågor som vi har identifierat som direkt eller indirekt jämförbara i undersökningarna. Skillnader i frågeformulering eller svarsskala kommenteras i resultatbeskrivningarna. I rapportens diagrambilaga redovisas fullständiga formuleringar av frågor och svarsalternativ.

Om Lupp i Göteborgsregionen

Lupp-undersökningen är ett nationellt enkätverktyg för att följa upp ungdomars livssituation på lokal nivå. Lupp står för *lokal uppföljning av ungdomspolitik*. Enkätverktyget tillhandahålls av Myndigheten för ungdoms- och civilsamhällesfrågor (MUCF).¹

Lupp-undersökningen tar ett brett grepp om ungdomars vanor och attityder. Enkäten innehåller frågor om både skola, fritid, inflytande, trygghet, hälsa, arbete och framtid.

---

¹ Se vidare: www.mucf.se/lupp

Resultaten från Lupp 2017 i Göteborgsregionen har under 2018 sammanställts av Göteborgsregionen, FoU i Väst, i två steg. För det första har lokala resultatrapporter tagits fram, inklusive ett presentationsmaterial, för var och en av de nio deltagande GR-kommunerna, med helt jämförbara upplägg.² För det andra har en regional analysrapport tagits fram i samarbete med fyra forskare inom olika ämnesområden. Där har enkätsvaren i huvudsak analyseras på regional nivå, det vill säga för de nio GR-kommunerna sammantaget.³ De lokala rapporterna publicerades under våren 2018, och den regionala rapporten i november 2018. I fokus för rapporternas resultatbeskrivningar och analyser är de enkätfrågor som tydligast kan användas som indikatorer på social hållbarhet.

Om SOM-undersökningarna

SOM-institutet är en oberoende forskningsorganisation vid Göteborgs universitet. SOM-institutet har sedan 1986 genomfört frågeundersökningar med syfte att beskriva vanor och attityder i det svenska samhället.⁴

Under 2017 genomfördes tre parallella undersökningar: den nationella SOM-undersökningen, den västsvenska SOM-undersökningen och SOM-undersökningen i Göteborg.

Undersökningarna omfattar den svenska befolkningen 16–85 år. Den västsvenska SOM-undersökningen riktar sig till samma målgrupp med geografisk avgränsning till Västra Götalands län samt Kungsbacka kommun.

Enkäterna har en stor innehållslig bredd, från politik och medier till livsstil, hälsa och fritidsvanor. Den västsvenska SOM-undersökningen har tonvikt på attityder och beteenden som rör offentlig service och medier.

Resultat från SOM-undersökningarna publiceras i böcker, rapporter, vetenskapliga artiklar och andra sammanhang.

Jämförbarheten mellan Lupp- och SOM-undersökningarna

De resultat från den västsvenska SOM-undersökningen som ligger till grund för jämförelsen i denna rapport är genomgående avgränsade till de nio kommuner som genomfört Lupp 2017: Ale, Alingsås, Härryda, Kungsbacka, Kungälv, Mölndal, Stenungsund, Tjörn och Öckerö. Som konsekvens är svarsunderlaget i gruppen unga vuxna mycket begränsat: 62–65 personer i de olika enkätfrågorna. Resultatet för unga vuxna i den västsvenska SOM-undersökningen redovisas därmed inte nedbrutet på kön. Det görs däremot resultaten från Lupp-undersökningen och den nationella SOM-undersökningen. Det ska dock noteras att svarsunderlaget av unga vuxna i några fall är begränsat även i den nationella SOM-undersökningen; som minst utgörs det av 106 unga kvinnor och 86 unga män.

I följande avsnitt beskrivs kortfattat genomförande, svarsperiod, svarsfrekvens och representativitet i Lupp-undersökningen och SOM-undersökningarna.⁵

---

² De lokala rapporterna har tagits fram av Åsa Nilsson och Linn Annerstedt och finns tillgängliga via länkar här: www.goteborgsregionen.se/lupp

³ Se vidare Nilsson, Åsa m. fl. (2018) *Ungas livssituation i Göteborgsregionen – Analyser av ungas fritid, skoltid, inflytande, trygghet och hälsa i nio kommuner utifrån Lupp-undersökningen 2017*

⁴ www.som.gu.se

⁵ Beträffande Lupp-undersökningen 2017, se vidare Nilsson m. fl. 2018. Beträffande SOM-undersökningarna, se vidare Tiplle 2018 (angående Riks-SOM 2017) samt Weissenbilder 2018 (angående Väst-SOM 2017).

Genomförande och svarsperiod

Lupp

Medan MUCF tillhandahåller själva enkäten och enkätverktyget ansvarar kommunerna själva för genomförandet av datainsamlingen. I åk8 genomfördes enkäten huvudsakligen eller helt i skolan, via en digital länk på lektionstid. Undantag förekommer med hemskickade brev med länkinformation och/eller pappersenkäter. Insamlingen i gymnasiet år 2 varierar mer, till följd av att alla ungdomar inte går i de genomförande kommunernas gymnasieskolor och att även ett mindre antal ungdomar utanför gymnasiet, födda år 2000, har ingått i några kommuners urval. Merparten gymnasieungdomar som besvarat enkäten har dock gjort det i klassrumsmiljö, via en digital länk.

Allt datamaterial lagras elektroniskt hos MUCF som sedan distribuerar det till kommunerna.

Lupp-undersökningen genomfördes under oktober–november 2017. Exakt tidpunkt har varierat mellan kommuner, skolor och klasser.

SOM

SOM-undersökningen genomförs främst genom postenkäter, där de som medverkar dock kan välja att besvara enkäten på internet.

Den tekniska delen av fältarbetet – tryck, utskick och påminnelser via post och telefon – genomförs av ett fristående undersökningsföretag. SOM-institutet ansvarar för allt innehåll i enkäter och utskick, insamling via webb och påminnelser via sms.

Både den nationella och den västsvenska SOM-undersökningen genomfördes under mitten av september–31 december 2017, det vill säga en lite längre period jämfört med Lupp.

Svarsfrekvens och representativitet

Lupp

Lupp-undersökningen i de nio GR-kommunerna omfattade nästan 4 500 högstadieelever i årskurs 8 ("åk8") och drygt 3 900 ungdomar i gymnasiet år 2 (eller annars födda år 2000; "gy2"). Öckerö genomförde inte enkäten i gymnasiet.

Svarsfrekvensen var 84 procent i åk8 och 52 procent i gymnasiet år 2. Svarsfrekvensen varierar i kommunerna, särskilt i gymnasiet.

Den lägre svarsfrekvensen i gymnasiet hänger samman med svårigheterna att nå det stora antal gymnasieungdomar som pendlar till en skola i annan kommun (vilket i första hand gäller Göteborg, som inte genomfört Lupp 2017). Svarsunderlaget är därför överrepresenterat av ungdomar som går på skola i den egna kommunen och underrepresenterat av utpendlande ungdomar, särskilt till gymnasieskola i Göteborg. Lupp-undersökningens gy2-resultat måste alltså tolkas försiktigt mot bakgrund av såväl den lägre svarsfrekvensen som systematiken i bortfallet.

Tjejer och killar har svarat i ungefär samma utsträckning. Svarsunderlaget är könsrepresentativt i både högstadiet och gymnasiet.

Det stora antalet invånare i Kungsbacka kommun jämfört med övriga åtta GR-kommuner innebär att Kungsbackaungdomarna utgör en ansenlig del av både åk8- och gy2-svaren: 26 procent i åk8 och 31 procent i gy2. I gymnasieunderlaget är

Kungsbackaungdomarna dessutom något överrepresenterade jämfört med verkligheten (de utgör 27 procent i urvalet). I övrigt är den geografiska representativiteten på kommunnivå god. *Inom* enskilda kommuner förekommer viss skevhet kopplat till ungdomarnas boendeområden.

Kännedomen om vad som kan ligga bakom såväl ”naturligt” bortfall som en ovilja att delta är i övrigt begränsad. Särskilt i den mån bortfallet på enkäten är kopplat till skolfrånvaro är det rimligt att anta att enkätresultaten i någon mån underskattar sådant som bristande hälsa och drogvanor men tvärtom överskattar engagemang i såväl skolfrågor som vidare samhällsfrågor.

SOM

Den nationella och den västsvenska SOM-undersökningen 2017 baserades på ett obundet slumpmässigt urval av personer som den 1 september 2017 hade sin folkbokföringsadress i Sverige respektive Västra Götalands län eller Kungsbacka kommun.

Den nationella SOM-undersökningens urval omfattade 2017 totalt 20 400 personer, och den västsvenska SOM-undersökningen totalt 6 000 personer. Den nationella undersökningen baserades på sex olika enkäteditioner, med delvis gemensamma frågor.

Svarsfrekvensen för den nationella SOM-undersökningen 2017 var 55 procent (54–56 procent för de sex enkäteditionerna). Svarsfrekvensen för den västsvenska SOM-undersökningen var 53 procent.

I SOM-undersökningen tenderar kvinnor att svara i något större utsträckning än män, men det gällde inte den västsvenska undersökningen 2017. Svarsbenägenheten varierar betydligt mer med ålder, särskilt i en jämförelse av personer över 60 år och personer under 30 år. De äldres större svarsbenägenhet gör dem överrepresenterade i svarsunderlaget. (Svarsfrekvensen är inte känd för de två grupper som särredovisas i denna undersökning, dvs. 16–25 respektive 26–85 år.)

I den nationella SOM-undersökningen är den geografiska representativiteten god och det finns inga större skillnader i jämförelse med befolkningens sammansättning. I den västsvenska SOM-undersökningen är boende i Göteborgs kommun något underrepresenterade i svarsunderlaget, vilket 2017 i första hand gäller till förmån för invånare utanför Göteborgsregionen.

SOM-undersökningens resultat med avseende på unga vuxna behöver tolkas försiktigt sett till både det begränsade svarsunderlaget och gruppens lägre svarsfrekvens.

Mätteknik beträffande aktiviteter och vanor

När det gäller mätning av aktiviteter och vanor använder sig Lupp och SOM av olika frågeteknik: Lupp-enkäten frågar om hur ofta ungdomarna *gör* olika saker medan SOM-enkäten frågar om hur ofta respondenterna *har gjort något under de senaste 12 månaderna*. Den senare tekniken kan möjligen minska risken för svar som är över- eller underskattningar till följd av social eller kulturell identitet och önsketänkande om den egna livsstilen och vardagsvanorna (jfr t. ex. Nilsson 2004; Fredrikson 2002; Wadbring och Weibull 1996).

Resultat: Fritid

I detta avsnitt redovisas skillnader och likheter i resultaten mellan åldersgrupperna och undersökningarna inom fritidens område.

Föreningsmedlemskap

I Lupp uppger 64 procent av åk8-eleverna att de är medlemmar i en förening. I gy2 gäller det knappt varannan. I västsvenska SOM uppger 70 procent av de unga vuxna att de är medlemmar i en förening, i nivå med motsvarande nationella SOM-resultat. Andelen föreningsmedlemmar är ännu större i den äldre vuxna befolkningen, cirka 85 procent.

Den genomgående större andelen föreningsmedlemmar i SOM kan delvis bero på att SOM-frågan innehåller delfrågor om medlemskap i olika typer av föreningar, vilket tydliggör och påminner respondenten om olika slags medlemskap som kan vara aktuella.

Det finns ingen entydig könsskillnad i föreningsmedlemskap.

Regelbunden träning

I Lupp uppger 71 procent av åk8-eleverna att de tränar flera gånger i veckan. I gy2-gruppen är andelen mindre, 60 procent. Andelen minskar ytterligare hos SOM:s unga vuxna, till ungefär hälften, och därefter ytterligare något hos äldre vuxna (43 procent). SOM-frågan bör rimligen tolkas som vidare då den frågar om *motion*/träning, och den kan därmed antas bidra till en större andel utövare jämfört med Lupp som frågar om träning/*idrott* (idrott innebär normalt motion medan långt från all motion innebär idrott). Möjligen är skillnaden mellan ungdomar och äldre därmed större i praktiken.

I åk8 och gy2 är det lite fler killar än tjejer som tränar regelbundet, medan könsskillnaden är svagt den omvända i den äldre vuxna befolkningen. Ungdomarnas könsskillnad kan möjligen påverkas av enkätfrågans idrottsformulering; annan statistik visar att fler killar än tjejer ägnar sig åt (lag)idrott⁶.

Vistas i naturen

I Lupp uppger 61 procent av åk8-eleverna att de är ute i naturen minst en gång i veckan. I gy2-gruppen är andelen mindre, 46 procent. Andelen hos SOM:s unga vuxna ligger ungefär däremellan (cirka 55 procent), medan vanan är vanligast i gruppen äldre vuxna, där det gäller ungefär två av tre. (Ordet "friluftsliv" som ingår i SOM-frågan bör rimligen anses rymmas inom "vara ute i naturen" men det är inte otänkbart att det bidrar till att avgränsa respondentens tolkning av att vistas i naturen.)

Medan det saknas könsskillnad i åk8 är det bland de äldre en något större andel kvinnor än män som är ute i naturen.

Biblioteksbesök

I Lupp uppger ungefär var tredje ungdom i både åk8 och gy2 att de besöker ett bibliotek minst en gång i månaden. Bland SOM:s unga vuxna är det lite mer ovanligt, där det gäller ungefär var fjärde. Bland de äldre vuxna skiljer sig resultaten tämligen mycket mellan västsvenska SOM (avgränsat till nio GR-kommuner) jämfört med nationella SOM, men nivån är i båda fallen under den i åk8 och gy2. En möjlig förklaring till den större andelen biblioteksbesökare bland vuxna i de nio GR-kommunerna jämfört med riket är

---

⁶ <https://idrottsstatistik.se/foreningsidrott/medlemmar/>

utbildningsfaktorn. Storstadsregionen har en större andel högutbildade än riket, och högutbildade tenderar i högre grad besöka bibliotek (se tabeller 1.8 och 4.1 i Andersson m. fl. 2018).

I samtliga åldersgrupper och undersökningar är andelen biblioteksbesökare större bland tjejer/kvinnor än killar/män.

Museibesök

I Lupp uppger 63 procent av åk8-eleverna att de gått på museum eller utställning minst en gång per år. I gy2-gruppen gäller det ungefär varannan ungdom. För SOM:s unga skiljer sig resultaten betydligt mellan de nio GR-kommunerna och riket, med lite mer än var tredje ung vuxen i det förra fallet att jämföra med nästan två av tre i det senare. Skillnaden är svårtolkad, inte minst mot bakgrund av det begränsade svarsunderlaget i särskilt västsvenska SOM. Möjligen kan en bidragande faktor vara skillnader i frågekontext, där frågan i nationella SOM endast ingår i en av enkäteditionerna, omgiven av flera andra frågor om kulturvanor. Andelen museibesökare bland äldre vuxna ligger i båda SOM-undersökningar strax över gy2-ungdomarnas. Eftersom Lupp-frågan inkluderar även ”utställning” är skillnaden mellan gy2-ungdomar och vuxna rimligen större i praktiken.

I såväl gy2 som bland unga och äldre vuxna är andelen museibesökare större hos tjejer/kvinnor än killar/män – medan det omvända gäller i åk8.

Går på match/idrottsevenemang

I Lupp uppger 49 procent av åk8-eleverna att de går på match eller annat idrottsevenemang minst en gång i månaden. I gy2-gruppen är andelen strax under 40 procent. SOM-resultaten pekar på att andelen fortsätter att minska med stigande ålder. SOM-frågan specificerar dock inte att idrottsevenemang omfattar ”match”, vilket kan innebära att skillnaden mellan ungdomar och vuxna är mindre i praktiken.

I samtliga åldersgrupper är det en större andel killar/män än tjejer/kvinnor som går på match/idrottsevenemang.

Inställning till fritidsutbudet för unga

I Lupp tycker 23 procent av åk8-eleverna att det finns ganska lite, väldigt lite eller ingenting att göra på fritiden. I gy2 är andelen större, nästan var tredje.

Resultaten kan relateras till att ungefär var femte ung vuxen i SOM uppger att hen är ganska eller mycket missnöjd med aktiviteter för barn och ungdomar i boendekommunen. De äldre vuxna är inte lika missnöjda (här svarar också fler att de inte har någon uppfattning: 51 mot 37 procent i gruppen unga vuxna). (Frågan ingick inte i den nationella SOM-undersökningen.)

Bland ungdomarna är tjejer något mer kritiska till fritidsutbudet än killar; bland de vuxna gäller omvänd könsskillnad.

Resultat: Politik och samhälle

I detta avsnitt ska vi redovisa skillnader och likheter i resultaten mellan åldersgrupperna och undersökningarna inom politikens område.

Intresse för politik

I Lupp svarar 27 procent av åk8-eleverna att de är ganska eller mycket intresserade av politik. Andelen är större i gymnasiegruppen, 37 procent. Hos SOM:s unga vuxna är andelen ytterligare lite större, men skillnaden är större gentemot de äldre vuxna, drygt 60 procent. Skillnaden kan möjligen överskattas genom att SOM:s svarsskala börjar med det mest positiva svarsalternativet ("mycket intresserad") medan Lupp:s svarsskala börjar med det mest negativa ("inte alls intresserad").

I samtliga åldersgrupper är det en större andel killar/män än tjejer/kvinnor som uttrycker intresse för politik. Skillnaden är störst bland de äldre vuxna.

Möjlighet att påverka

I Lupp uppger ungefär var femte ungdom i både åk8 och gy2 att de har ganska eller mycket stora möjligheter att föra fram sina åsikter till de som bestämmer i kommunen.

Resultaten kan relateras till att knappt var tredje ung vuxen och drygt var fjärde äldre vuxen i västsvenska SOM svarar att de anser sig ha ganska eller mycket goda möjligheter att påverka politiska beslut i boendekommunen. (Frågan ingick inte i den nationella SOM-undersökningen.) Utöver skillnaden i formulering av fråga och svarsalternativ försvåras jämförelsen av att svarsskalan i SOM till skillnad från Lupp inkluderar ett mittalternativ (båda mätningar inkluderar ett "vet inte"/"ingen uppfattning"-alternativ). På denna grund är det rimligt att åldersskillnaden i praktiken är större när det gäller synen på den egna möjligheten att påverka lokalt beslutsfattande.

I ungdomsgrupperna ger killarna uttryck för en något mer optimistisk bild än tjejerna.

Förtroende för politiker

I Lupp uppger 47 procent av åk8-eleverna att de har ganska eller mycket stort förtroende för politiker. I gy2 är andelen mindre, strax under 40 procent. Bland unga vuxna uppger var tredje i västsvenska SOM och nästan 40 procent i nationella SOM att de har stort förtroende för politiker. Jämförelsen försvåras dock av att svarsskalan i SOM inkluderar såväl ett mittalternativ som "ingen uppfattning" jämfört med den 4-gradiga svarsskalan i Lupp. Svarsskalan i Lupp tenderar att, *i jämförelse med SOM*, överskatta det politiska förtroendet. Det är alltså inte orimligt att de vuxnas förtroende i praktiken är lite större än gy2-ungdomarnas.

Det finns inga tydliga könsskillnader.

Förtroende för vuxna och mellanmänsklig tillit

I Lupp uppger 73 procent av ungdomarna i både åk8 och gy2 att de har ganska eller mycket stort förtroende för vuxna i allmänhet.

Resultaten kan relateras till att 7 av 10 unga vuxna i västsvenska SOM svarar med värde 6–10 på den 11-gradiga svarsskalan om i vilken utsträckning det går att lita på andra människor, där värde 10 motsvarar att det *går* att lita på människor i allmänhet och värde 0 att det *inte* går. Motsvarande resultat för unga vuxna i nationella SOM är dock bara drygt hälften. Andelen tillitsfulla är större i västsvenska än i nationella SOM även

beträffande de äldre vuxna. I båda SOM-mätningar är tilliten mer utbredd bland de äldre vuxna än bland de unga vuxna.

Det finns inga entydiga könsskillnader beträffande vare sig ungas vuxenförtroende eller vuxnas mellanmänniska tillit.

Resultat: Hälsa och livstillfredsställelse

I detta avsnitt ska vi redovisa skillnader och likheter i resultaten mellan åldersgrupperna och undersökningarna beträffande hälsa och livstillfredsställelse.

Hälsa

I Lupp bedömer 77 procent av åk8-eleverna sin hälsa som ganska eller mycket bra, där frågan omfattar även ”hur du mår eller känner dig”. I gy2 är andelen något mindre, ungefär 70 procent.

Resultaten kan relateras till att ungefär tre fjärdedelar av de unga vuxna i båda SOM-undersökningar svarar med värde 7–10 på den 11-gradiga svars-skalan om hur de bedömer sitt allmänna hälsotillstånd. där värde 10 motsvarar ”mycket gott” och värde 0 ”mycket dåligt”. Resultatet är ungefär detsamma för gruppen äldre vuxna, i båda SOM-undersökningar.

Både Lupp och SOM visar på sämre hälsokattningar hos tjejer/kvinnor än killar/män, skillnaderna är särskilt stora i ungdomsgrupperna. Det senare kan möjligen delvis bero på att Lupp-frågan omfattar även hur ungdomarna mår eller känner sig, det vill säga tydligare omfattar hälsans psykiska dimension.

Livstillfredsställelse

I Lupp uppger 86 procent av ungdomarna i både åk8 och gy2 att de är ganska eller mycket nöjda med livet. Andelen är lite större hos SOM:s unga vuxna och ytterligare lite större bland de äldre vuxna.

I ungdomsgrupperna är andelen nöjda killar lite större än andelen nöjda tjejer, främst i åk8. Bland de unga vuxna och vuxna finns inga entydiga könsskillnader.

Sammanfattning

Resultaten av jämförelsen mellan ungdomars och vuxnas livssituation, levnadsvanor och uppfattningar utifrån Lupp-undersökningen och SOM-undersökningarna ska tolkas försiktigt. Frågeformuleringar och svarsskalor skiljer sig åt i flera fall och därtill är underlaget unga vuxna i SOM-undersökningen begränsat och behäftat med en relativt låg svarsfrekvens. För en säkrare tolkning av de resultat som presenteras bör resultaten valideras av andra mätningar. Vår jämförelse pekar på följande:

- Jämfört med vuxna är det en *större* andel ungdomar som...
  - tränar regelbundet och som går på match/idrottsevenemang, där minskningen sker redan mellan åk8 och gy2
  - besöker bibliotek
- Jämfört med vuxna är det en *mindre* andel ungdomar som...
  - är intresserade av politik, och ökningen sker redan mellan åk8 och gy2
  - tror att de har möjlighet att påverka i kommunen (men andelen är liten hos både ungdomar och vuxna)
  - uttrycker att de är nöjda med livet (men även hos unga gäller det merparten)
- Föreningsmedlemskap är vanligare i åk8 än i gy2 men är ännu vanligare bland äldre vuxna
- Vissa könsskillnader finns hos både ungdomar och vuxna:
  - tjejer/kvinnor besöker oftare bibliotek än killar/män
  - killar/män går oftare på idrottsevenemang/match än tjejer/kvinnor
  - killar/män uttrycker i lite högre grad ett intresse för politik än tjejer/kvinnor, med störst könsskillnad bland vuxna (däremot saknas könsskillnad i förtroendet för politiker)
  - killar/män skattar sin hälsa som god i högre grad än tjejer/kvinnor, med störst könsskillnad bland unga.

Referenser

Andersson, Ulrika; Carlander, Anders; Cassel, Sophie; Jansson, Daniel; Rönnerstrand, Björn; Tipple, Frida; Weissenbilder, Marcus & Wärnlöf Bové, Klara (2018) *Västsvenska SOM-undersökningen 2017 – Uppföljning av Vision Västra Götaland*. SOM-rapport nr 2018:36. SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Fredrikson, Magnus (2002) *Vanor och bruk – En jämförelse mellan den vanemässiga användningen av press, radio och TV och användningen en enskild dag*. PM från Dagspresskollegiet, nr. 33. Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.

Nilsson, Åsa (2004) *Mediers räckvidd – En jämförelse av mätmetoder och undersökningar*. Arbetsrapport nr. 23. Institutionen för journalistik och masskommunikation, Göteborgs universitet.

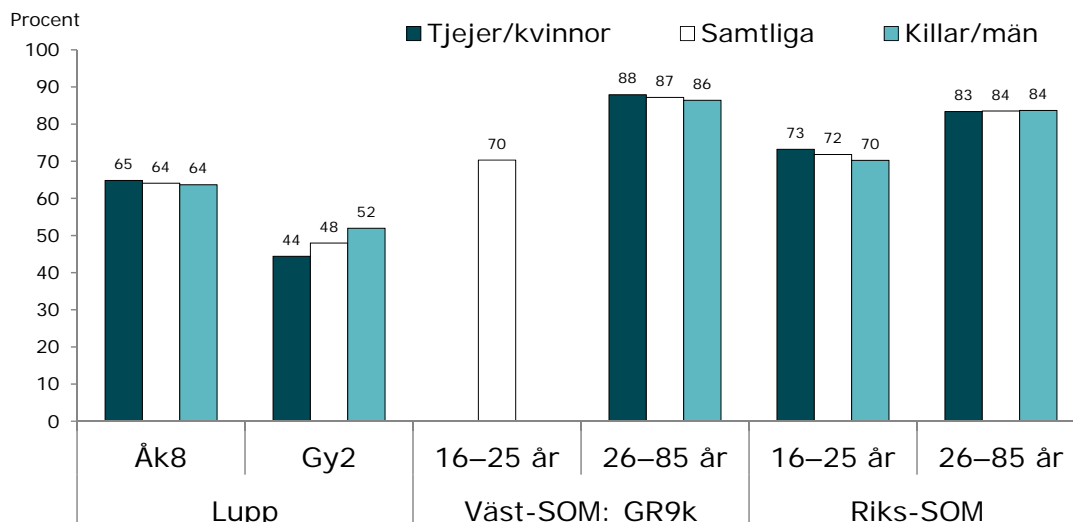
Nilsson, Åsa; Forkby, Torbjörn; Liljeström, Anna; Olsson, Jeanette & Turner, Russell (2018) *Ungas livssituation i Göteborgsregionen – Analyser av ungas fritid, skoltid, inflytande, trygghet och hälsa i nio kommuner utifrån Lupp-undersökningen 2017*. Göteborgsregionen, FoU i Väst.

Tipple, Frida (2018) ”Den nationella SOM-undersökningen 2017”. I Andersson, Ulrika; Carlander, Anders; Lindgren, Elina och Maria Oskarson (red.) *Sprickor i fasaden*. SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Weissenbilder, Marcus (2018) ”Den västsvenska SOM-undersökningen 2017”. i Anders Carlander & Björn Rönnerstrand (red.) *Hemma Väst*. SOM-institutet, Göteborgs universitet.

Bilaga: Resultatdiagram

Föreningsmedlemskap

Enkätfrågan i Lupp: *Är du medlem i någon förening? Till exempel religiös förening eller församling, kultur- eller idrottsförening, politiskt ungdomsförbund, friluftslivs-, data- eller spelförening m.m.* Svartalternativ: *Nej; Ja, jag är medlem i en förening.*

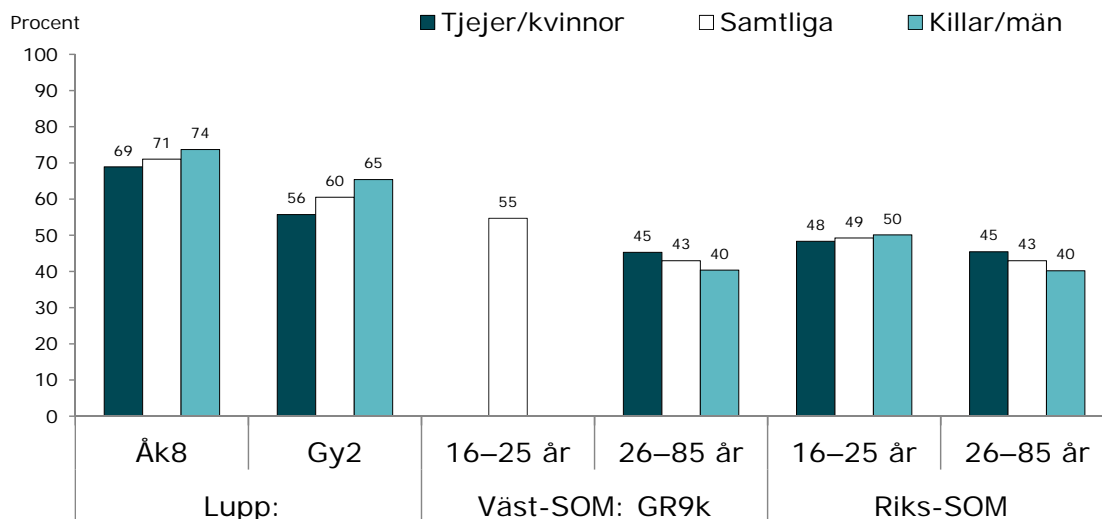
Enkätfrågan i SOM: *Är du medlem i någon typ av förening/organisation?* Frågan följs av flera delfrågor med olika typer av föreningar/organisationer. Svartalternativ i Väst-SOM: *Nej; Ja; Ja...och jag deltar aktivt i verksamheten; Ja...och jag har någon typ av uppdrag.*

Svartalternativ i Riks-SOM: *Nej; Ja; Ja...och jag har någon typ av uppdrag.*

Diagrammet visar andelen som svarat ja.

Resultaten baseras på totalt 3 738 elever i årskurs 8 och 2 389 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 554 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 986 respektive 8 221 personer.

Tränar flera gånger i veckan

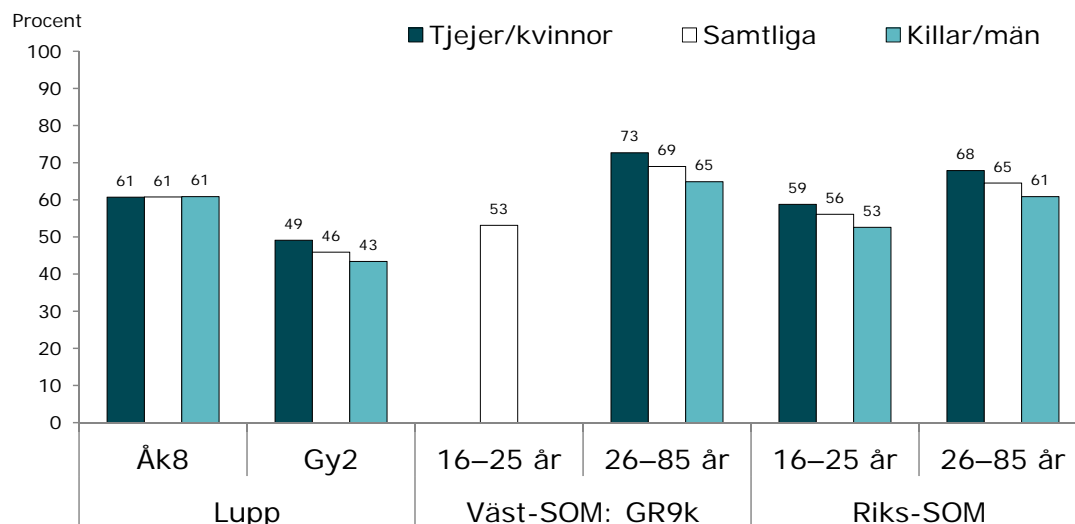
Enkätfrågan i Lupp: *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?, med Tränar/idrottar som en av flera delfrågor.* Svartalternativ: *Aldrig; Någon gång per år; Någon gång i månaden; En gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Enkätfrågan i SOM: *Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?, med Motionerat/tränat som en av flera delfrågor.* Svartalternativ: *Ingen gång; Någon gång under de senaste 12 månaderna; Någon gång i halvåret; Någon gång i kvartalet; Någon gång i månaden; Någon gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Diagrammet visar andelen som svarat att de tränar/idrottar/motionerar flera gånger i veckan.

Resultaten baseras på totalt 3 761 elever i årskurs 8 och 2 048 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 547 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 1 060 respektive 9 636 personer.

Är ute i naturen

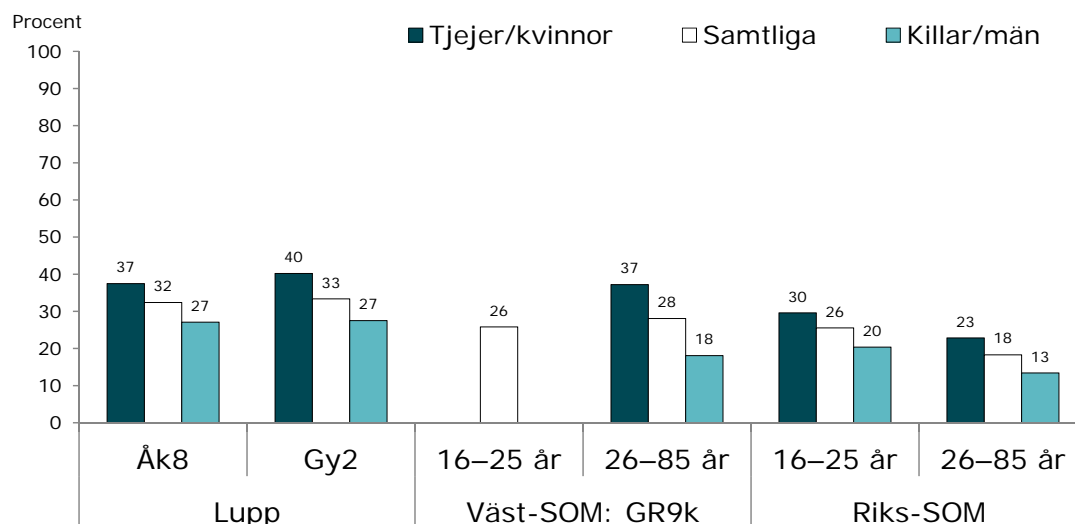
Enkätfrågan i Lupp: *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?*, med *Är ute i naturen* som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: *Aldrig; Någon gång per år; Någon gång i månaden; En gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Enkätfrågan i SOM: *Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?*, med *Varit ute i naturen/friluftsliv* som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: *Ingen gång; Någon gång under de senaste 12 månaderna; Någon gång i halvåret; Någon gång i kvartalet; Någon gång i månaden; Någon gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Diagrammet visar andelen som svarat att de är ute i naturen/friluftsliv minst en gång i veckan/någon gång i veckan.

Resultaten baseras på totalt 3 761 elever i årskurs 8 och 2 048 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 551 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år), och i Riks-SOM totalt 1 064 respektive 9 641 personer.

Besöker bibliotek

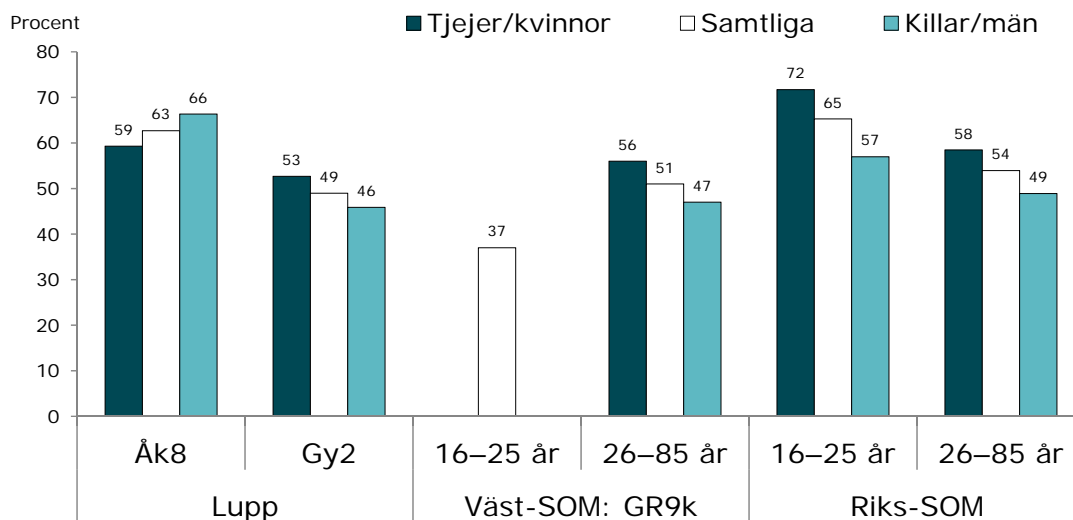
Enkätfrågan i Lupp: *Hur ofta gör du följande saker på din fritid?*, med *Besöker bibliotek* som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: *Aldrig; Någon gång per år; Någon gång i månaden; En gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Enkätfrågan i SOM: *Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?*, med *Besökt bibliotek* som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: *Ingen gång; Någon gång under de senaste 12 månaderna; Någon gång i halvåret; Någon gång i kvartalet; Någon gång i månaden; Någon gång i veckan; Flera gånger i veckan.*

Diagrammet visar andelen som svarat att de besöker bibliotek minst någon gång i månaden.

Resultaten baseras på totalt 3 761 elever i årskurs 8 och 2 048 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 62 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 545 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år), och i Riks-SOM totalt 568 respektive 4 853 personer.

Går på museum

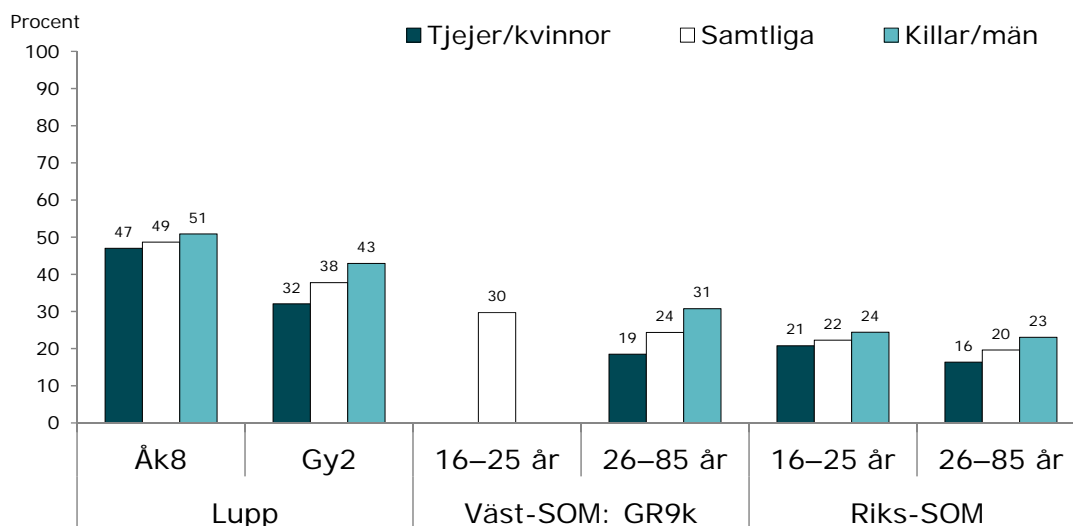
Enkätfrågan i Lupp: Hur ofta gör du följande saker på din fritid?, med Går på museum eller utställning som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: Aldrig; Någon gång per år; Någon gång i månaden; En gång i veckan; Flera gånger i veckan.

Enkätfrågan i SOM: Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?, med Gått på museum som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: Ingen gång; Någon gång under de senaste 12 månaderna; Någon gång i halvåret; Någon gång i kvartalet; Någon gång i månaden; Någon gång i veckan; Flera gånger i veckan.

Diagrammet visar andelen som svarat att de går minst någon gång per år.

Resultaten baseras på totalt 3 761 elever i årskurs 8 och 2 048 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 545 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år), och i Riks-SOM totalt 193 respektive 1 620 personer (106 unga vuxna kvinnor och 86 unga vuxna män).

Går på idrottsevenemang

Enkätfrågan i Lupp: Hur ofta gör du följande saker på din fritid?, med Går på match eller annat idrottsevenemang som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: Aldrig; Någon gång per år; Någon gång i månaden; En gång i veckan; Flera gånger i veckan.

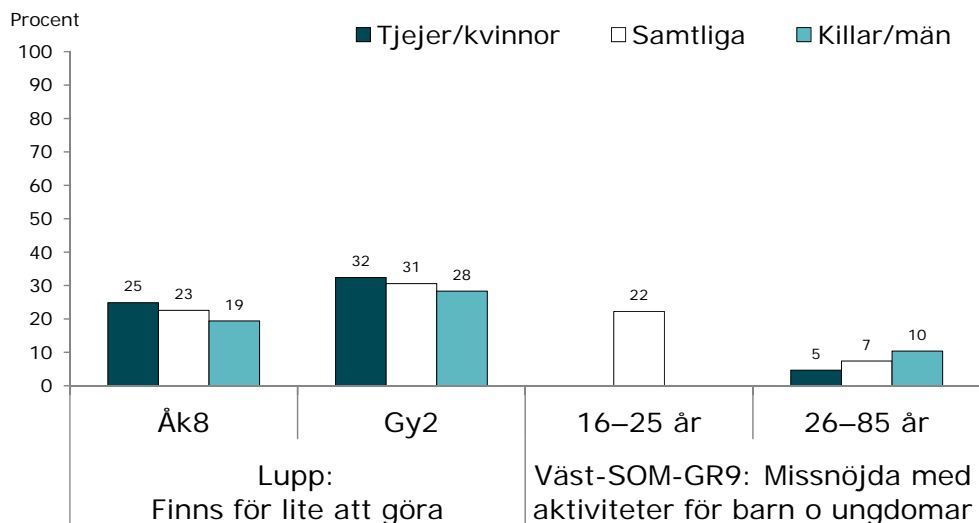
Enkätfrågan i SOM: Hur ofta har du under de senaste 12 månaderna gjort följande?, med Besökt idrottsevenemang som en av flera delfrågor.
Svarsalternativ: Ingen gång; Någon gång under de senaste 12 månaderna; Någon gång i halvåret; Någon gång i kvartalet; Någon gång i månaden; Någon gång i veckan; Flera gånger i veckan.

Diagrammet visar andelen som svarat att de går på idrottsevenemang minst någon gång i månaden.

Resultaten baseras på totalt 3 761 elever i årskurs 8 och 2 048 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 538 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år), och i Riks-SOM totalt 193 respektive 1 620 personer (106 unga vuxna kvinnor och 86 unga vuxna män).

Syn på fritidsutbud/aktiviteter för unga

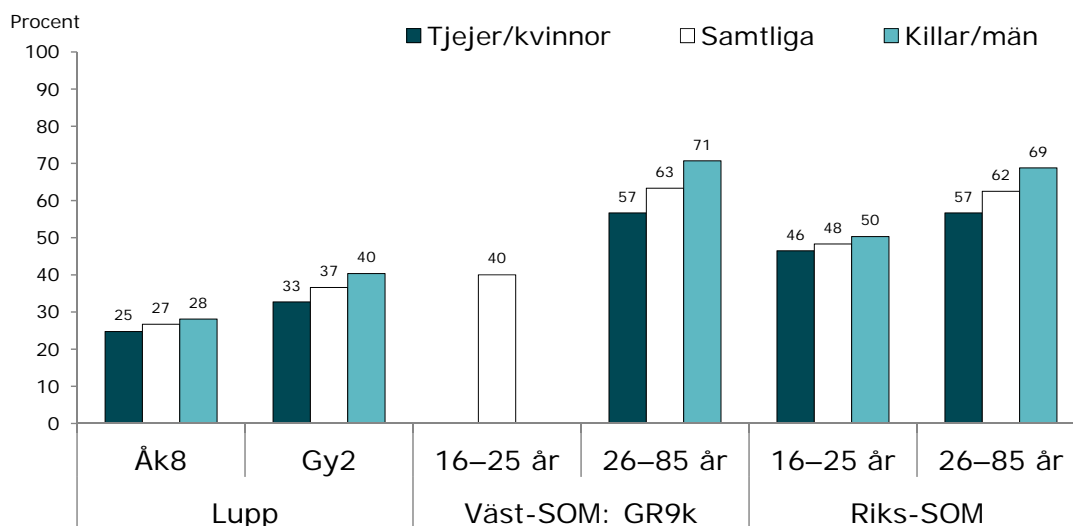
Enkätfrågan i Lupp: *Hur mycket eller lite tycker du att det finns att göra på fritiden?*
Svarsalternativ: *Väldigt mycket; Ganska mycket; Ganska lite; Väldigt lite/ingenting.*

Enkätfrågan i Väst-SOM: *Vad anser du om servicen i den kommun där du bor på följande områden?, med Aktiviteter för barn och ungdomar som en av flera delfrågor.* Svarsalternativ: *Mycket nöjd; Ganska nöjd; Varken nöjd eller missnöjd; Ganska missnöjd; Mycket missnöjd; Ingen uppfattning.*

Resultaten visar andelen som svarat ganska/väldigt lite/ingenting i Lupp respektive andelen som svarat ganska och mycket missnöjd i Väst-SOM.

Resultaten baseras på totalt 3 763 elever i årskurs 8 och 2 397 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 63 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 539 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år).

Intresse för politik

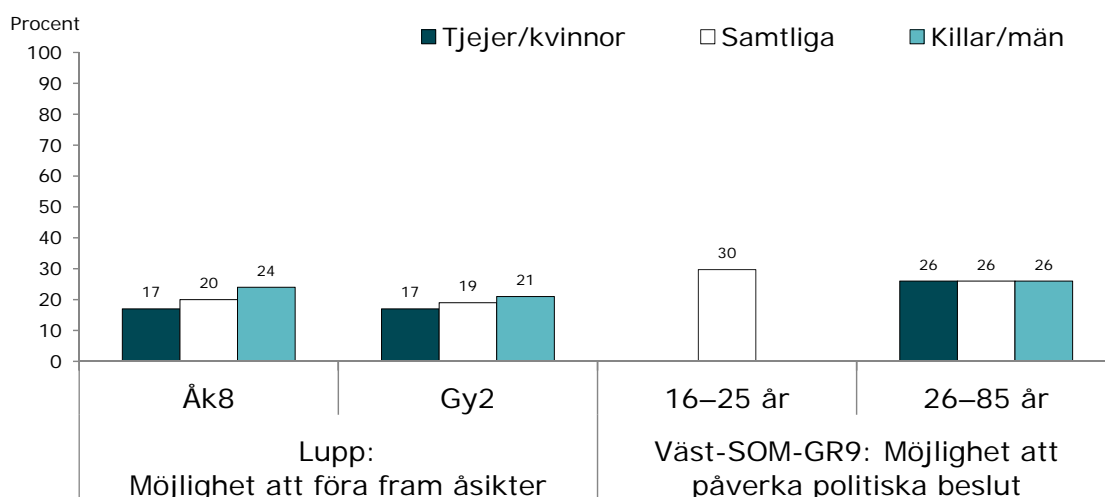
Enkätfrågan i Lupp: *Hur intresserad är du av följande?, med Politik som en av flera delfrågor.*
Svarsalternativ: *Inte alls intresserad; Inte särskilt intresserad; Ganska intresserad; Mycket intresserad.*

Enkätfrågan i SOM: *Hur intresserad är du i allmänhet av politik?*
Svarsalternativ: *Mycket intresserad; Ganska intresserad; Inte särskilt intresserad; Inte alls intresserad.*

Diagrammet visar andelen som är ganska och mycket intresserad av politik.

Resultaten baseras på totalt 3 728 elever i årskurs 8 och 2 368 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 65 personer i gruppen unga vuxna (16–25 år) och 559 personer i den vuxna befolkningen (26–85 år), och i Riks-SOM totalt 1 074 respektive 9 625 personer.

Möjlighet att påverka de som bestämmer i kommunen

Enkätfrågan i Lupp: *Vilka möjligheter har du att föra fram dina åsikter till dem som bestämmer i kommunen?*

Svarsalternativ: *Mycket stora möjligheter; Ganska stora möjligheter; Ganska små möjligheter; Mycket små möjligheter/inga möjligheter; Vet inte.*

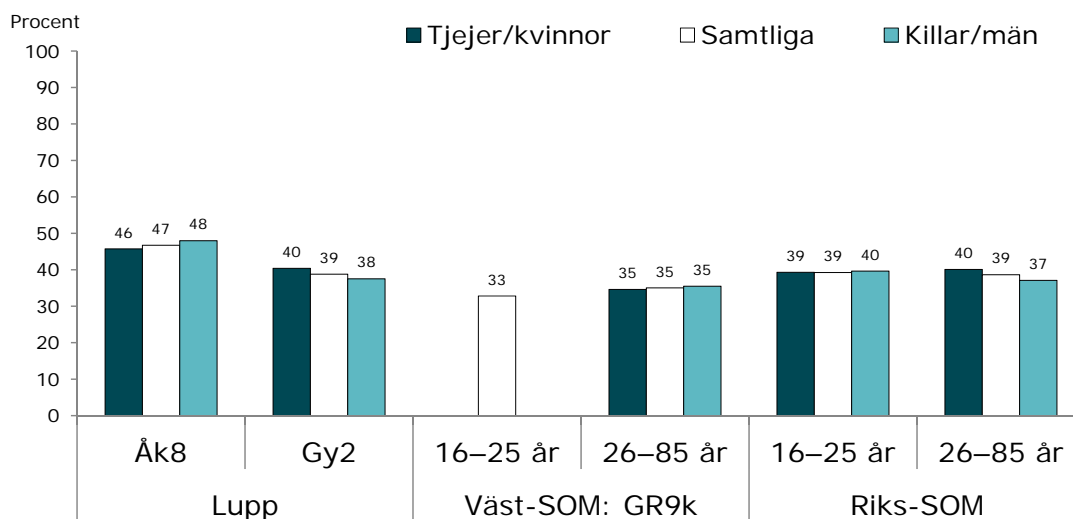
Enkätfrågan i Väst-SOM: *Vilka möjligheter anser du att du har att påverka politiska beslut i, med Den kommun som du bor i som en av flera delfrågor.*

Svarsalternativ: *Mycket goda möjligheter; Ganska goda möjligheter; Varken goda eller dåliga möjligheter; Ganska dåliga möjligheter; Mycket dåliga möjligheter; Ingen uppfattning.*

Resultaten visar andelen som svarat ganska eller mycket stora möjligheter i Lupp respektive ganska eller mycket goda möjligheter i Väst-SOM.

Resultaten baseras på totalt 3 707 elever i årskurs 8 och 2 387 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 542 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år).

Förtroende för politiker

Enkätfrågan i Lupp: *Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Politiker som en av flera delfrågor.*

Svarsalternativ: *Mycket stort förtroende; Ganska stort förtroende; Ganska litet förtroende; Mycket litet förtroende.*

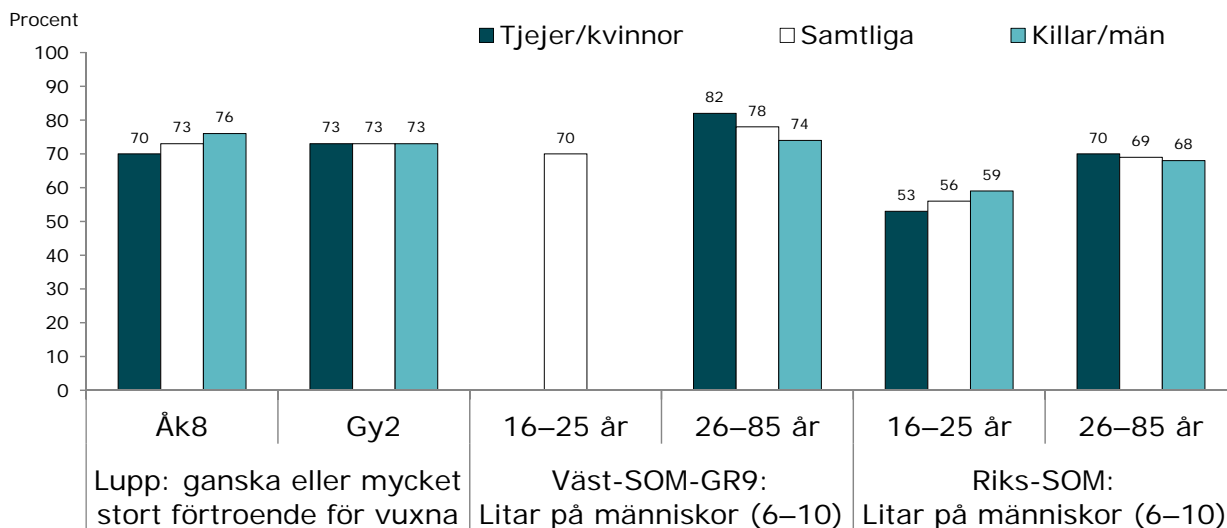
Enkätfrågan i Väst-SOM: *Allmänt sett, hur stort förtroende har du för det sätt på vilket följande grupper sköter sitt arbete?, med EU-parlamentariker, Rikspolitiker, Västra Götalandsregionens politiker, Kommunens politiker som fyra av flera delfrågor som utgör en sammanslagen variabel 'Politikerförtroende'. Svarsalternativ: *Mycket stort förtroende; Ganska stort förtroende; Varken stort förtroende eller litet förtroende; Ganska litet förtroende; Mycket litet förtroende; Ingen uppfattning.**

Enkätfrågan i Riks-SOM: *Allmänt sett, hur stort förtroende har du för svenska politiker? Svarsalternativ: *Mycket stort förtroende; Ganska stort förtroende; Varken stort förtroende eller litet förtroende; Ganska litet förtroende; Mycket litet förtroende; Ingen uppfattning.**

Resultaten visar andelen som svarat ganska eller mycket stort förtroende.

Resultaten baseras på totalt 3 621 elever i årskurs 8 och 2 353 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 548 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 344 respektive 3 172 personer.

Förtroende för vuxna/lita på människor

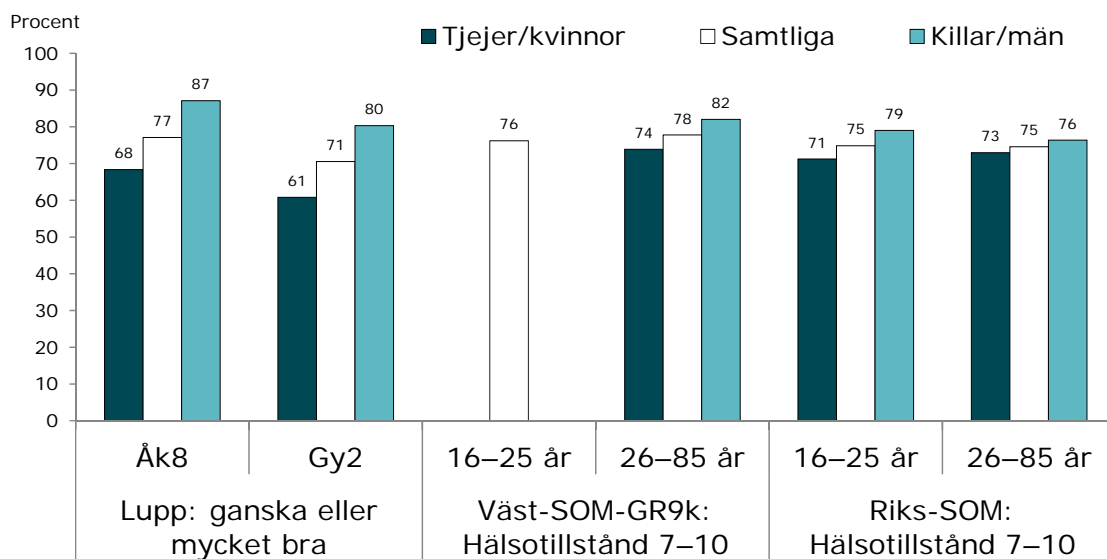
Enkätfrågan i Lupp: Hur stort eller litet förtroende har du för följande vuxna personer? Vuxna i allmänhet som en av flera delfrågor.
 Svarsalternativ: Mycket stort förtroende; Ganska stort förtroende; Ganska litet förtroende; Mycket litet förtroende.

Enkätfrågan i SOM: Enligt din mening, i vilken utsträckning går det att lita på människor i allmänhet?
 Svarsskalan är 11-gradig från 0-10 där 0 motsvarar 'Det går inte att lita på människor i allmänhet' och 10 'Det går att lita på människor i allmänhet'.

Resultatet från Lupp visar andelen som svarat ganska eller mycket stort förtroende. Resultatet från SOM visar andelen som svarat med värde 6-10.

Resultaten baseras på totalt 3 643 elever i årskurs 8 och 2 360 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 558 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 1 057 respektive 9 566 personer.

Hälsa

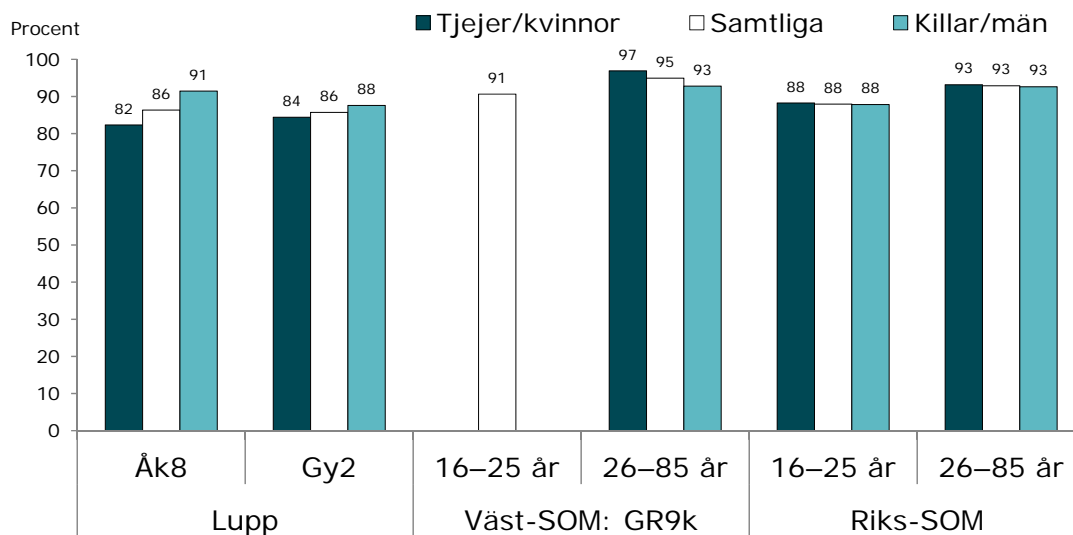
Enkätfrågan i Lupp: Under de senaste sex månaderna, hur bedömer du din hälsa, hur du mår eller känner dig?
 Svarsalternativ: Mycket bra; Ganska bra; Varken bra eller dåligt; Ganska dåligt; Mycket dåligt.

Enkätfrågan i SOM: Hur bedömer du ditt allmänna hälsotillstånd?
 Svarsskalan är 11-gradig från 0-10, där 0 motsvarar 'Mycket dåligt' och 10 'Mycket gott'.

Resultatet från Lupp visar andelen som svarat ganska eller mycket bra. Resultatet från SOM visar andelen som svarat med värde 7-10.

Resultaten baseras på totalt 3 710 elever i årskurs 8 och 2 373 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 63 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 558 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 1 053 respektive 9 566 personer.

Livstillfredsställelse

Enkätfrågan i Lupp: *Hur nöjd eller missnöjd är du med ditt liv när det handlar om följande? Livet i sin helhet som en av flera delfrågor.*
Svarsalternativ: *Mycket missnöjd; Ganska missnöjd; Ganska nöjd; Mycket nöjd.*

Enkätfrågan i SOM: *Hur nöjd är du på det hela taget med det liv du lever?*
Svarsalternativ: *Mycket nöjd; Ganska nöjd; Inte särskilt nöjd; Inte alls nöjd.*

Resultaten visar andelen som svarat ganska eller mycket nöjd.

Resultaten baseras på totalt 3 743 elever i årskurs 8 och 2 399 gymnasieungdomar i Lupp. I Väst-SOM baseras resultaten på totalt 64 personer i gruppen unga vuxna (16-25 år) och 551 personer i den vuxna befolkningen (26-85 år), och i Riks-SOM totalt 1 052 respektive 9 539 personer.